

כ"ב אדר ב' ה'תשע"ט 29.3.19

מגזין מס' 521

ערב שבת פרשת שמיני/פרה/מברכים חודש ניסן

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייב כספך

פרוטה לפרוטה מצטרפת לחשבון גדול

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

מוכרחים להסכים בנפשנו לטרור ולהתייגע... כל רגע ורגע שהכנסנו בו מעט עמל בכיוון חיובי, בדרך של פעולה מוחשית בדבר גשמי שמחוץ לנו... נכנס הוא ל'מחסן רוחני' בלתי נראה... בו סוף סוף החשבון מצטבר... בגישה שכזו, מגלים מפעם לפעם מחדש ממש - כיצד לפתע, כמו מעצמם (מפציעים קרני אור 'שמש מרפא' ו)מתבהרים שמי חיינו והרגשתנו משתפרת פלאים. וכשמתמידים בזה, מגלים כיצד בדרך ממילא גם המוטיבציה (להמשיך בדרך זו) הולכת וגוברת...!

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

שימו לב! שיעור חדש בתל אביב אחת לשבועיים עם הרב יאיר כלב בשעה 20:30, פרטים בעמ' 11.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן זמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממש, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

שבת מברכים חודש ניסן

בשבת שלפני ראש חודש, מודיעים בבית הכנסת ברוב עם אודות היום, השעה והרגע המדויק בו חל מולד הלבנה ובאיזה יום יחול ראש החודש. בשבת זו, פרשת 'שמיני', מכריזים: המולד יהיה באור ליום שישי, שעה 1:25 ו17 חלקים. ראש חודש ניסן ביום השבת הבא עלינו לטובה. לאחר מכן, בעומדו עם ספר התורה בידיו, מברך שליח הציבור את נוסח ברכת החודש, ומייחל עם הציבור כולו שהחודש הבא עלינו לטובה יהיה מבורך בגשמיות וברוחניות.

כתוב בפתק: על כמה יהודים פעלת שישתדלו לומר את כל התהילים בשבת מברכים?"

מתברכים כל הימים

כידוע, מן השבת, יום המנוחה וההתעלות, מתברכים כל ימות השבוע - הן הימים שלפניה והן אלה שלאחריה. הימים שקודם השבת הינם ימי הכנה לשבת, ועל הימים שלאחריה נמשכת השראתה. אמנם בשבת זו, בה מברכים החודש, נוספת מעלה יתירה - ממנה מתברך ראש החודש (הכולל את כל ימות החודש הבאים עלינו לטובה), על מועדיו והימים המיוחדים שבו.

בשבת זו, לאחר תפילת שחרית נוהגים להתוועד, שבת אחים גם יחד, כדי להכין ולעורר עצמנו להכנס לימי החודש הבא בשמחה ובטוב לבב מתוך הוספה בענייני נר מצוה ותורה אור.

אמירת תהילים בציבור

בשבת זו, השכם בבוקר, מתקבצים בבית הכנסת לאמירת כל ספר תהילים בציבור. אחרי אמירת התהילים יאמר 'קדיש יתום' מי שהוריו אינם בין החיים. ואם יש אזכרה או אבל ('חיוב') - יאמרו קדיש אחר כל ספר, ויאמרו תחילה ה'יהי רצון' המיוחד שאחרי כל ספר וספר. אחרי כן נוהגים ללמוד מאמר חסידות שיהיה מובן לכל, ולאחר הלימוד מתפללים תפילת שחרית.

אודות אמירת תהילים בציבור בשבת מברכים אמר אדמו"ר הרי"צ: "דבר אמירת תהילים האמור, אינו שייך לאיזה נוסח... ומצד אהבת ישראל... עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות, אשר יוקבע בכל הבתי כנסיות באיזה נוסח שיהיה".

והוסיף על כך הרבי מליובאוויטש, נשיא דורנו: "כשיבוא משיח, לא יידע שום 'קונצים' אלא ידרוש...

פרה אדומה

בקריאת התורה שבשבת זו (התלויה ב"שבת החודש" ולעולם תחול בשבת שלפניה) קוראים בנוסף לפרשת השבוע גם את פרשת 'פרה אדומה'. פרשה זו עוסקת בטהרה מטומאת המת על ידי אפר הפרה האדומה. בפנימיות התורה מבואר ענינה של 'טומאת מת' בנפש האדם, היא תחושת 'היפך החיים' הנגרמת מן המגע עם אותם ענינים שליליים, מבית ומחוץ, היוצרים 'מחיצה של ברזל' בין ישראל לאביהם שבשמים. וכשם שטהרת אפר פרה האדומה היא בבחינת 'חוקה' שלמעלה מטעם ודעת, כך גם עבודת האדם לטהר עצמו מענינים של 'היפך החיים', גם היא אינה אלא בדרך קבלת עול ומסירות נפש שלמעלה מטעם ודעת.

פרה אדומה – כללות התורה

מבואר בחסידות כי הטעם לכך שפרשת פרה נקראת "זאת חוקת התורה" (ולא "זאת חוקת הפרה") הוא משום שמצות פרה אדומה מייצגת את כללות התורה. במצוה זו משתקף בגלוי ענין ה'רצוא ושוב', עליו מיוסדת כללות עבודת התורה והמצוות.

מעשה הפרה כלול משני ענינים:

א. שריפת הפרה לאפר.

ב. "ונתן עליו מים חיים אל כלי". את האפר ערבו במים, ומזה היזו על הטמא מת כדי לטהרו.

שני ענינים אלו בעבודת האדם הם שני הקווים 'רצוא ושוב' – העלאה והמשכה:

א. שריפת הפרה על ידי האש היא תנועה של 'רצוא' (העלאה) – כפי שאש נמשכת בטבעה מלמטה למעלה, ולולא הדבר הגשמי בו היא נאחזת (פתילה וכו') היתה האש עולה למעלה אל שורשה ביסוד האש.

ב. המים הם בתנועה של 'שוב' (המשכה) – מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, שלא כאש שנמשכת תמיד

למעלה. וכשנמצאים המים במקום מישור (במקום הנמוך), עומדים הם במקומם (בהתיישבות). וכדי להיטהר (על ידי פרה אדומה) זקוקים לחיבור שתי התנועות יחדיו.

וזהו הטעם לכך שמצות פרה אדומה היא "חוקת התורה" (כללות התורה), כי על יסוד שתי תנועות אלו של 'רצוא ושוב', העלאה והמשכה, עומד כל עיקר התורה והמצוות. על היהודי להעלות עצמו וחלקו הגשמי בעולם ולהתכלל באלוקות על ידי תנועת ה'רצוא' שבאהבה כרשפי אש. וזהו שכתוב "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה". עליו להקריב עצמו כקרבן לה' (קרבן – לשון קירוב כל הכוחות והחושים), ככתוב "אדם כי יקריב מכס קרבן לה'", שבכללות זהו ענין עבודת התפילה.

אמנם יחד עם זה עליו גם להמשיך קדושה ואלקות מלמעלה למטה על ידי:

א. לימוד התורה – מלשון הוראה, שענינה המשכת חכמת ה' אל תוך תודעת האדם. וזהו שנמשלה התורה למים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך.

ב. מעשה המצוות – קיום רצון ה' בפועל, היינו המשכת אור אין סוף לעולם הזה הגשמי.

תכלית הבריאה

זוהי תכלית ירידת הנשמה היהודית לעולם הזה להתלבש בתוך גוף. לחבר על ידי תורה ומצוות את נשמתו הטהורה ("נר ה' נשמת אדם", ש"חפצה וחשקה בטבעה לעלות למעלה לידבק בשורשה ומקורה בחיי החיים הקדוש ברוך הוא") עם גופו שיסודו מעפר (שטבע העפר לרדת למטה).

בעבודתו זו פועל היהודי זיכוך גם בעולם הזה הגשמי. הוא מאיר ומרומם את הארציות ממצבה הירוד ומביאה לתכליתה – 'ארץ', על שם ש"רצתה לעשות רצון קונה" ('רצוא'). וביחד עם זה – ממשיך הוא קדושה בתוך גדרי העולם כפי שהוא עומד במקומו ('שוב'). שזוהי תכלית הבריאה כולה – לקשר ולאחד (על ידי התורה ומצוות, 'רצוא ושוב') את העליון (אלוקות) עם התחתון (גשמיות).

זריזות במתינות

מפרשת פרה, "זאת חוקת התורה", לוקח היהודי את ההוראה ונתנית הכח לעבודת ה'רצוא ושוב' בעניני הקדושה, בעניני הרשות ואף בענינים שלמטה מזה. בכללות, נקודת הענין היא שאל לו לאדם 'לנוח' על מקומו, כי אם להכניס עצמו למגמת יציאה והתעלות מתמדת ('רצוא') ממעמדו ומצבו וטבעו הנוכחי.

אמנם תנועת ה'רצוא' גופא צריכה להיות מאוזנת. יש להישמר מפני קדחתנות יתר (התמכרות ל'חיפוש' ריבוי אורות, ריגושים וחוויות תוך הזנחת זיכוך התחתון לעשותו כלי לקדושה) המובילה למצבי 'שבירת הכלים'. אמיתת יציאת האדם מגדרו ('רצוא') נבחנת דוקא ביכולתו לרסן עצמו על מנת לפעול על קרקע המציאות באופן של התיישבות ('שוב').

המרבה במשמעת בדרך קבלת עול הוא שזוכה להמשיך קדושה אל תוך גדרי העולם, לרומם על פי תורה, בכמות ובאיכות, את תיפקודו היומיומי ב'סדנת' החיים. ודוקא באופן זה יתעלה האדם מחיל אל חיל.

עבודת ה'רצוא ושוב' – נדרשת בכל מצב ובכל מדרגה

ובפרטיות, שינוי הטבע אצל האדם ('רצוא ושוב') הוא בכל אחד ואחד לפי דרגתו ומקומו. הנמצא במצב וטבע של 'שוב' (התיישבות), אפילו כשמדובר ב'שוב' בד' אמותיה של הקדושה (תורה, תפילה ומצוות) – הרי שנדרשת ממנו היציאה ממצביו ותנועה של 'רצוא' כדי להתעלות לדרגה גבוהה יותר. כולל גם – ה'רצוא' לצאת מד' אמותיו ולעזור ליהודי אחר, כדי לקיים המצוה של "ואהבת לרעך כמוך".

מזה מובן שעבודת ה'רצוא ושוב' צריכה להיות בכל הדרגות. תנועת ה'רצוא' נדרשת לא רק אצל מי שנמצא במצב ירוד (שלגביו מובן מדוע צריך להיות אצלו 'רצוא' להתעלות ממצבו), אלא גם בצדיקים שלא טעמו טעם חטא.

וכמו כן לאיך גיסא: מי שנמצא בדרגה וטבע של 'רצוא' – צריך להיות אצלו (שינוי הטבע) העבודה של 'שוב' באופן של התיישבות ופנימיות. עליו לעסוק בלימוד התורה וקיום המצוות, כולל גם 'שוב' – בבירור חלקו בעולם (ולא שיוצא ידי חובתו על ידי שעושה את השני לשליח על זה – כיון שזהו חלקו, החלק שלו בעולם). על כל אחד ואחת מוטלת האחריות להאיר ולזכך את אשר לפניו, ובפרט שלפעמים ניתן לראות במוחש כי ישנם ענינים ומצבים שרק לו לבדו ניתן הכח לבררם. אולם, לעולם יש לזכור כי גם לאחר שיש לו את ה'שוב' – צריכה להיות אצלו אחר כך תנועת 'רצוא' נעלה יותר, ולאחר מכן 'שוב' נעלה יותר, וכך הלאה בדרך העולה בית א-ל.

הסיפור השבועי

עלילה ועונשה

כשנודע הדבר לפריצה, ששכבה מתענה בייסוריה, החלו ייסורי מצפון לחדור אל לבה הערל. היא החליטה לפצות את בני המשפחות של ההרוגים בתמיכה כספית גדולה. היא אף קבעה כי בכל שנה, בערב חג הפסח, תוענק תמיכה שנתית מאוצר הארמון ליהודים נזקקים, וכמו כן לקראת חנוכה יחולקו עצי הסקה לעניים ולחימום בית המדרש. ההחלטה הזאת – קבעה – תהיה לדורות.

רופאיה, שביקשו להקל את כאבי עיניה, המליצו לפניה לצאת לשיט באנייה. היא עשתה כעצתם, אלא שאז, בהיותה על הסיפון, החלה לפתע לזעוק את שמותיהם של היהודים ההרוגים. כל גופה התעוות בכאב, והיא צרחה כי הללו באים לנקום בה, והם חותכים בבשרה. בסופו של דבר סיימה את חייה מתוך ייסורים.

שנים רבות חלפו. האסון הטרגי כמעט נשכח, אך התמיכה הקבועה ליהודים בדז'יקוב לקראת פסח וחנוכה ניתנה בכל שנה ושנה על ידי יורשי הפריצה.

כך היה עד חורף תרפ"ח (1927). באותה שנה החליט הגראף זדזיסלב טרנובסקי להפסיק את התמיכה השנתית בעניני הקהילה היהודית, ולקראת חנוכה לא חולקו להם עצי הסקה.

הגראף ומשפחתו יצאו לחופשה בחוץ לארץ, לקראת החגים הנוצריים. ופתאום, בשעת לילה מאוחרת, החרידה אזעקה את העיר. התושבים יצאו אל הקור המקפיא, ובמהרה התבררה סיבת האזעקה: שריפה פרצה בארמון הגראף.

הארמון היה ממוקם הרחק מן העיר, והתושבים לא חששו שהאש תגיע אל בתיהם. הם חזרו לישון, גם על בסיס הנחה שבארמון יש צוותי כיבוי טובים, והם בוודאי ישתלטו על הלהבות.

בבת אחת הופרה השלווה בעיר דז'יקוב (טרנובז'ג), שבדרום מזרח פולין, על גדת נהר הוויסלה. האווירה הורעלה. השנאה הכבושה אצל השכנים הפולנים התפרצה באחת.

באותם ימים הוחזק השלטון בידי האצולה הפולנית, שעשתה באזרחים כרצונה. העיר דז'יקוב היתה באחוזת הגראף טרנובסקי. עניני האחוזת נהלו בידי הפריצה טרנובסקי, שעוינותה כלפי יהודים היתה ידועה לכול.

העילה לסערה היתה היעלמותו של נער פולני, ששימש 'גוי של שבת' בבתי היהודים. בתוך זמן קצר נרקמה לה עלילת דם שפלה. באזור נפוצו שמועות כי היהודים הרגו את הנער, כדי להשתמש בדמו לאפיית מצות לחג הפסח. בכפרים השכנים החלה תסיסה. אנטישמים ניצלו את ההזדמנות להסתת התושבים לעשות נקמה ביהודים. היהודים היו אחוזי אימה.

הפריצה כמו המתינה לשעת כושר זו. היא עצרה עשרה יהודים, ממכובדי הקהילה, וגזרה עליהם גזר דין מוות. היהודים עשו כל שביכולתם לבטל את רוע הגזירה. הם ערכו ימי תפילה, ואפילו שיגרו משלחת בהולה אל הבעל שם טוב, אלא שהצדיק השיבם בצער כי גזר הדין הנורא כבר בוצע. עשרת היהודים הועלו על המוקד, ותפילת 'שמע ישראל' על שפתיהם, במעמד שבו נכחה המרשעת עצמה.

אלא שעונשה בא מיד: באכזריותה ציוותה לפזר את אפר הכבשן לכל עבר. ופתאום בא משב רוח חזק, והחדיר את האפר הלוהט היישר לתוך עיניה, והיא התעוורה.

חלפו כמה ימים והנער ה'נרצח' הופיע בריא ושלם. התברר שנחטף בידי צוענים, וכשהצליח לחמוק מהם, שב העירה.

עוד התברר כי אף שבשעת השריפה נכחו במקום גם יהודים – איש מהם לא נפגע. אחד מהם, יהודי ושמו מיכאל גרין, כמעט נלכד בלהבות, אלא שברגע האחרון קפץ מבעד לחלון הקומה השנייה וצנח על מרבדי השלג, והם בלמו את נפילתו. הוא נפצע קל, השתקם ואף עלה ארצה.

סיבת הדליקה לא התבררה, אך הכול דיברו על הקשר בינה ובין החלטת הגראף להפסיק את הסיוע לעניי הקהילה היהודית.

בעקבות השריפה חודשה החלוקה הקבועה, וכבר לקראת חג הפסח קיבלו עניי היהודים את הסיוע הקבוע. משפחת הגראף המשיכה במסורת זו, ואפילו היורש האחרון של האחוזת, הגראף ארתור טרנובסקי, שהיה נגוע באנטישמיות במידה לא קטנה, והיה ציר ב'סיים' (הבית התחתון של הפרלמנט הפולני) – המשיך בחלוקה עד השואה.

(על-פי טרנובז'ג-דז'יקוב – ספר זיכרון ועדות)

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

אולם בבוקר התברר כי הדליקה גבתה מחיר דמים יקר – עשרה בני-אדם, מתושבי העיר, נספו בה. מקצתם היו עובדי הארמון, שניסו להציל את האוצרות היקרים המצויים בו, ונלכדו בלשונות האש שליככו את המבנה הענק מכל עבר.

כמה מהנספים האחרים היו סקרנים, וביקשו לנצל את שעת הכושר כדי לראות את פנים הארמון ואת שכיות החמדה האצורות בין כתליו. היו שחדרו פנימה בכוונה לבזוז את האוצרות, בחסות האש והעשן.

חוקרי המשטרה המקומית קבעו בתחקיר שנעשה לאחר האירוע, כי הפאר וההדר – הכתלים המצופים במראות ענק, רהיטי הזהב והכסף, גילופי העץ האמנותיים, השטיחים הרכים, הארוגים למופת – הדהימו את הפולשים, והללו התהלכו באולמות הארמון כמהופנטים. כאשר גברה האש, והללו ביקשו לצאת, נלכדו בסבך האולמות והטרקלינים, ולא מצאו את המוצא.

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת שמיני

חנוכת המשכן

במהלך שבעת ימי המילואים עובד משה במשכן ומלמד את הכהנים את עבודות הקודש. והנה מגיע היום השמיני, הוא ראש חודש ניסן, היום הראשון לחנוכת המזבח על ידי אהרן ובניו הכהנים. משה מזמן את זקני ישראל שייווכחו גם הם לראות כי הצבתם של אהרן ובניו במשמרת הכהונה נעשית על פי דבר ה'.

באותו יום מקריב אהרן קרבנות 'חטאת' ו'עולה' המיוחדים בעבורו, וכן קרבנות חטאת, עולה ושלמים בעבור העם. גם בניו משתתפים בעבודה ועוזרים על ידו. מלבד הקרבנות האמורים, מקריבים הם גם את קרבנות התמיד הנוהגים בכל יום – ערב ובוקר.

בתום עבודתו נושא אהרן את כפיו ומברך את בני ישראל בברכת כהנים המיוחדת: "ברוך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום".

משה ואהרן נכנסים יחדיו למשכן. ולאחר שמשה מלמד את אחיו את סדר הקטרת הקטורת, מבקשים הם מה' שישרה שכינתו על המשכן. בצאתם הם מברכים את העם: "ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו, יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידכם". תפילתם מתקבלת, וכפי שמתאר הכתוב בסוף הפרק "וירא כבוד ה' אל כל העם. ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים, וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם".

מיתת נדב ואביהוא בני אהרן

שניים מבניו של אהרן, נדב ואביהוא, לוקחים מחתות

ובהם קטורת ונכנסים להקטיר במשכן. ואזי: "ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם, וימותו לפני ה'". יש מחכמי ישראל האומרים שמתו משום שהורו הלכה בפני משה רבם, ואחרים אומרים שנכנסו שתווי יין למשכן. על כל פנים, מבואר בפנימיות התורה כי השניים, שהיו ודאי צדיקים, מתו בהיותם שרויים בדרגת התעלות גבוהה הנקראת 'כלות הנפש'. מעידים על כך דברי הניחומים של משה לאהרן: "הוא אשר דיבר ה' לאמור – בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד".

משה קורא לבני דודו – מישאל ואלצפן – ומצוה עליהם להיכנס למשכן, להוציא את גופות נדב ואביהו ולשאתם אל מחוץ למחנה. אהרן ובניו (אלעזר ואיתמר), אינם מורשים לצאת מהמשכן בשל היותם המשרתים בקודש, ועל כן מורה להם משה לבל ינהגו במנהגי אבלות. את מנהגי האבלות יקיימו בני ישראל, וכלשון הכתוב: "ואחיהם כל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'".

איסור עבודה (והוראה) בשכרות

אהרן מורה לכהנים כי אסורה בתכלית העבודה במשכן במצב של שכרות. כהן העובד בשכרות חייב מיתה. מפסוקים אלו למדים חז"ל גם בנוגע לאיסור הוראת התורה ופסיקת ההלכה במצב של שכרות.

איסור עבודת כהנים אוננים

התורה מביאה דין ודברים בין משה לבין אהרן ובניו השרויים במצב הנקרא 'אוננות'. 'אונן' הוא קרוב המת בקרבה ראשונה, טרם הקבורה. לאחר מיתת נדב ואביהוא

הפרס, העזנייה, הדאה, האיה, העורב, בת היענה, התחמס, השחף, הנץ, הכוס, השלך, הינשוף, התנשמת, הקאת, הרחם, החסידה, האנפה, הדוכיפת והעטלף. גם החרקים השונים – "שרץ העוף ההולך על ארבע" – אסורים באכילה, מלבד אלו שלהם יכולת ניתור. (כיום מקפידים אנו לאכול רק בעלי חיים הידועים בוודאות כמותרים על פי המסורת שבידינו).

דיני טומאה וטהרה בבעלי החיים ובכלים

בנוסף לבעלי החיים הטמאים הנ"ל שאסורים באכילה ופגריהם טמאים ומטמאים, מונה עוד התורה שמונה שרצים המטמאים במגע: החולד, העכבר, הצב, האנקה, הכוח, הלטאה, החומט והתנשמת. הנוגע בנבלתם הטמאה של בעלי החיים הכשרים יטמא, ולטהרתו יטבול וימתין עד הערב. הנושא אותם מיתוספת בו גם טומאת בגדים, ולטהרת בגדיו יכבסם ויכשירם.

טומאת כלי חרס (שאינם ניתנים לטהרה) חמורה מטומאת כלים אחרים. ועל כן כלי חרס שנגעה בהם טומאה יש לשוברם ולהוציאם מכלל שימוש – "שבירתם היא תקנתם". מאכל שבא במגע עם רטיבות, נעשה מוכשר לקבל טומאה. טהרתם של הטמאים היא על ידי טבילתם במעין מים חיים או במקוה מים.

בסיום נושא הטומאה והטהרה מדגישה התורה את ענין קדושתם של ישראל: "כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים, והייתם קדושים, כי קדוש אני".

בני אהרן, מתעוררות שאלות הלכתיות באשר להקרבת קרבנות ואכילת בשר הקודשים על ידי כהנים אוננים.

ומפרטת התורה כי הכהנים אסורים לעבוד במשכן כשהם אוננים, מלבד הכהן הגדול שרשאי לעבוד גם כשהוא אונן. כמו כן אכילת בשר הקודשים אסורה על כהנים אוננים, ורק ביום השמיני למילואים, מותרת להם, כהוראת שעה, אכילת הקודשים המיוחדים ליום זה, מלבד שעיר החטאת שאהרן נמנע מלאוכלו בהסכמת משה.

בעלי חיים, נבראי המים, בעלי כנף וחרקים

בנוגע לקדושת וטהרת בני ישראל מיתר העמים, מפרטת התורה את סימני בעלי החיים הכשרים המותרים באכילה: "מפרסת פרסה ושוסעת שסע" – בהמה בעלת פרסה, ושפרסתה סדוקה לכל אורך גובהה; "מעלת גרה" – שדרכה להעלות את המזון שנכנס למעיה כדי ללעסו שוב לשם עיכול נוסף.

התורה מקפידה למנות גם את בעלי החיים שיש בהם רק אחד הסימנים (להזהיר מפני אכילתם, אף שיש בהם אחד מסימני הכשרות). ואלו הם: הגמל, השפן, הארנבת והחזיר.

כל אלו, ואחרים שאין בהם סימני הכשרות האמורים, אסורים באכילה ופגריהם טמאים ומטמאים.

(גם בעלי החיים המותרים חייבים כמובן בשחיטה כשירה, וטעונים הכשרת בשרם קודם אכילתו).

סימני הכשרות לנבראי המים הם הסנפיר והקשקשת. ומונה התורה גם את בעלי הכנף האסורים: הנשר,

כחו של ציבור

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

ההתקבצות מטהרת

בתלמוד הירושלמי והבבלי ניתנו טעמים שונים להלכה זו. על פי התלמוד הירושלמי, הסיבה לטהרה ברגל היא בעלייה לירושלים. זו "עיר שחברה לה יחדיו", והיא עושה את כל ישראל ל'חברים' (תלמידי חכמים). ובפשטות, כשיהודי עולה לרגל לירושלים, הוא נזהר ביותר מכל טומאה, אפילו אם כל השנה אינו נזהר בה. לפי התלמוד הבבלי, סיבת הטהרה של עמי הארץ ברגל נובעת מעצם ההתאספות של כל ישראל יחדיו. מובא על כך הפסוק: "ויאסף כל איש ישראל אל העיר כאיש אחד חברים", ודרשו חז"ל, שכאשר ישראל מתאספים יחדיו, נעשים כולם 'חברים' (תלמידי חכמים).

כח האחדות

הסבר הדבר: כאשר בני ישראל נאספים למקום אחד, מתבטלת מציאות היחיד ויש כאן רק מציאות של ציבור. לכן אין דנים כל יחיד לעצמו, אלא דנים את הציבור, והיחיד נגרר אחר הציבור. לכן גם עמי הארץ נגררים אחר כל הציבור והם בחזקת טהורים.

מכאן אפשר ללמוד את כחה הגדול של האחדות: כאשר בני ישראל נאספים יחדיו, הם מתאחדים ונעשים מציאות אחת של ציבור, ואז הקב"ה "שוכן איתם בתוך טומאתם". אף על פי שהם טמאים – שכינה ביניהם.

כשכל ישראל מתאחדים, מתגלה מהותו האמיתית של יהודי – שבפנימיותו הוא נשאר לעולם טהור ודבק בקב"ה – "כל ישראל חברים".

"והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני"

פרשתנו דנה בין השאר בהלכות טומאה וטהרה. בעניינים אלה יש חשיבות רבה למידת נאמנותו של אדם, המצהיר כי מזון או משקה כלשהו טהור.

ההלכה קובעת, שעם הארץ נאמן על טומאות חמורות אך לא על טומאות קלות. עם הארץ המצהיר כי הוא טהור מטומאת מת – מאמינים לו, שכן טומאה זו חמורה ביותר, ומן הסתם נזהר בה ולמד את דיניה, ואם נטמא – ודאי הקפיד להיטהר כהלכה. אולם בטומאות קלות יותר אין סומכים על עמי הארץ, מכיון שאינם בקיאים בדינים אלה. וכך פוסק הרמב"ם שעמי הארץ "אינן נאמנין על הטהרות, לפי שאינן בקיאיין בדקדוקי טהרות וטומאות".

טהורים ברגל

הלכה זו היא בתוקפה כל ימות השנה, אבל בימי העלייה לרגל יש להתייחס אל כל יהודי, גם אל עם הארץ, כאל טהור לחלוטין, גם מהטומאות הקלות; הוא, כליו ומזונו. וכך פוסק הרמב"ם: "טומאת עם הארץ ברגל – כטהרה היא חשובה, שכל ישראל חברים הם ברגלים... מפני שהכול מטהרין עצמן ועולים לרגל".

ומה לאחר הרגל? כותב הרמב"ם: "משעבר הרגל – חוזרין לטומאתן". לאחר העלייה לרגל חוזרים עמי הארץ לחזקתם, שאינם יודעים להיזהר בדיני הטומאות הקלות. נשאלת השאלה: ממה נפשך, אם הם טמאים – נשארת בהם טומאתם גם ברגל, ואם הופקעה מהם הטומאה, כיצד היא חוזרת לאחר הרגל?

(מתוך הספר "שלחן שבת")

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ל"ז

שיעור חדש בתל אביב אחת לשבועיים עם הרב יאיר כלב
בשעה 20:30. השיעור הבא ביום שלישי כ"ו אדר ב, 2/4/19.

מנגנים תניא.

צוללים למעמקי התניא והנפש
עם הרב יאיר כלב והגיטרה

שלישוי* ב-20:30

מן אנשמך אלוט!

כניסה 20 ₪ | בתיאום מראש 054-6611416 | ביהכנ"ס "תפארת צבי" הרמן כהן 9

תפארת-צבי

חסידות על הפרשה שמיני

ובכל זאת רש"י אינו מדגיש את ההפלאה שבנס זה, אלא הוא מציגו כאילו היה אירוע טבעי. וטעמו ונימוקו עמו: הלוא הדבר היה נחוץ לצורך לימוד התורה (כדי להקל על בני ישראל להבין היטב את הלכות התורה). ומכיון שהתורה היא בעלת הבית על העולם, אין פלא שהיא מסוגלת לשדד את מערכות הטבע, והדבר אינו מעורר התפעלות מיוחדת.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת שמיני תשל"א)

התורה – בעלת הבית על העולם

זאת החיה אשר תאכלו (יא,ב)

היה משה אוחז בחיה ומראה אותה לישראל... אף בשרצי המים... וכן בעוף... וכן בשרצים (רש"י)

נס מיוחד במינו היה כאן, שלא מצאנו כמותו אלא בתיבת נח: בהמות, חיות, עופות, דגים ושרצים – כולם נקבצו (א) למקום אחד, (ב) למדבר, שאינו מקום יישוב.

שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב

ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי

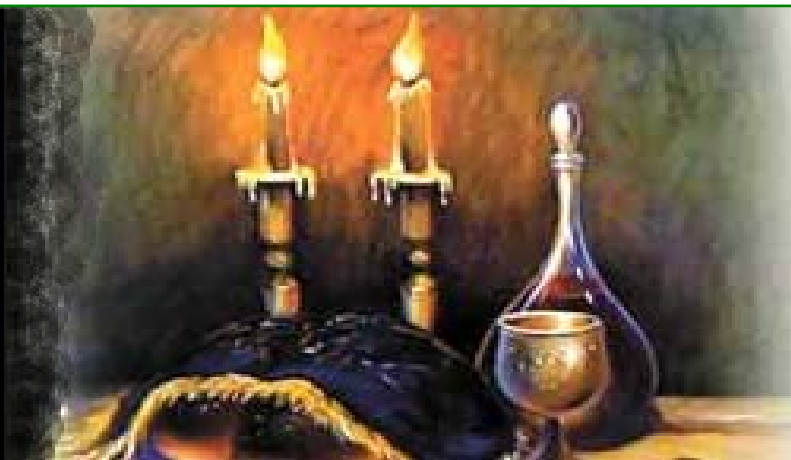
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון קי"ז)
19:34	18:21	י-ם
19:36	18:36	ת"א
19:36	18:27	חיפה
19:36	18:38	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, ליזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון